

ma Komisyonca hazırlanan aşağıda yazılı rapor Kamutayın 24 . III . 1950 tarihli Birleşiminde kabul edilmiştir. (Cilt : 25 - Sayfa : 74,1034:1035,1050).

24 Mart 1950

Yüksek Başkanlığa

5 . III . 1950 tarihinde Millet Partisinin Kumkapı Şubesinin açılışı münasebetiyle Kumkapı Türbeli caddesi 33 sayılı kahvehanesinde yapılan umumî toplantıda Hükümetin mânevî şahsiyetini âlenen tahkir ve tezyif ettiğiinden ve Cumhurbaşkanının gıyabında tecavüzkâr sözler söylediğinden dolayı suçlu sanılan Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlık tezkeresi Karma Komisyonumuza havale edilmekle İtüzük gereğince ad çekme suretiyle Hazırlama Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyon 22 . III . 1950 günü saat 10 da Sadık Aldoğan'ı dinlemeye karar vererek kendisine tebliğat yapmışsa da mumaileyh yazılı olarak verdiği cevapta gelemiyeceğini bildirmesi üzerine evrak üzerinde inceleme yapılarak:

1. Sadık Aldoğan adı geçen Millet Partisinin Kumkapı Ocağının açılış töreninde söylediği nutta, Cumhurbaşkanının gıyabında lisanla tecavüzde bulunmakta ise de bu cürüm Ceza Kanununun hükümlerine göre terhipli cezayı gerektirir suçlardan olmaması dolayısıyla İtüzüğün 180 nci maddesi gereğince soruşturma ve yargılamanın dönem sonuna bırakılmasının muvafık olacağı,

2. Adı geçen Sadık Aldoğan'ın aynı konuşmasında «..Hükümete birşey söylenemez, istediği kepazeliği yaparlar...», «...Sanfransisko'daki toplantıda sözünü tutmayan iki rezil Hükümet kaldı biri rezil Halk Partisi Hükümeti, diğeri de rezil Sovyet Rusya Hükümetidir...» «...Biz bunu tenkid ettiğimiz zaman herifler bizi tenkid ediyorlunuz diyorlar, yedikleri boka bak kerataların, sizi tenkid etmiyelim de kimi tenkid edelim...» gibi sözleri sarfettiği dosyada mevcut 5 . III . 1950 tarihli zabıt varakasından anlaşılacakla bu suretle Hükümetin mânevî şahsiyetini tahkir ettiği ve bu fiil'in Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesinin tatbikini gerektirir terhipli cezalardan bulunduğu cihetle Anayasa ve İtüzük hükümlerine göre Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasının icabedeceği sonucuna varılmıştır.

Karma Komisyonunda, Hazırlama Komisyonunun bu raporu ve dosyadaki zabıt varakaları okunduktan ve yapılan görüşmelerden sonra Sadık Aldoğan'ın yukarıda izah edilen eylemi Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine giren terhipli cezayı istilzam ettiğinden Anayasa hükmü uyarınca milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması lüzum geldiğine çoklukla karar verilmiştir.

Kamutayın Yüce tasvibine arzolanmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında

(Resmî Gazete ile ilânı : 29 . III . 1950 - Sayı : 7469)

No.

1691

Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmaz-

hğının kaldırılması hakkında Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyonca hazırlanan aşağıda yazılı rapor Kamutayın 24 . III . 1950 tarihli Birleşiminde kabul edilmiştir. (Cilt : 22 - Sayfa : 74,1034:1035,1050)

24 Mart 1950

Yüksek Başkanlığa

Millet Partisi mensupları tarafından İstanbul'da muhtelif tarihlerde Kâğıthane, Sarıyer, Tophane, Beşiktaş, Yenisehir ve Ortaköy semt ocaklarında tertip olunan umumi toplantılarda Hükümetin mânevi şahsiyetini âlenen tahkir ettiğinden, Cumhurbaşkanının gıyabında lisanen tecavüzde bulunduğundan ve kanunlara alenen söğdüğünden dolayı suçlu sanılan Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasına dair Başkanlığın 6 - 4271 sayı ve 6 . XII . 1949 tarihli yazısıyla ilişiği dosya, İctüzüğün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan hazırlama komisyonuna havale edilmekle bu komisyonca dinlenmek üzere kendisine tebliğat yapılmış ise de gelmediğinden yalnız evrak incelenerek:

1. Sadık Aldoğan'ın İstanbul'da Millet Partisinin muhtelif toplantılarında Cumhurbaşkanına gıyabında mütecavizane bir lisan kullandığı ve kanunlara alenen söğdüğü anlaşılmakta ise de bu cürümler Ceza Kanununun hükümlerine göre terhipli cezayı istilzam eden fiillerden olmaması dolayısıyla İctüzüğün 180 nci maddesi gereğince soruşturma ve yargılamanın dönem sonuna bırakılması;

2. Yine Sadık Aldoğan'ın:

A) 7 . VIII . 1949 tarihinde Kâğıthane Köy ocağında yapılan toplantıda «...bizde de idarenin, Romanya, Bulgaristan gibi en mülevves tanıdığı Moskof idaresi olduğunu belirterek utanmazlar, utanmazlar..»;

B) 13 . VIII . 1949 tarihinde Sarıyer semt ocağında söylediği nutukta da «İnsan Hakları Beyannamesine imzasını koyan Halk Partisi Hükümeti vermiş olduğu sözü tutmuyor, sözünü tutmayan biri Sovyet Hükümeti, diğeri Halk Partisi Hükümeti, bunlar bütün dünyadan utanmıyorlar mı? Bu memlekette millet işlerini Millî Şef, onun adamları yani uşakları görüyor», «bu Halk Partisi Hükümetleri bu iktidarı ele geçirdikleri günden beri bu uğursuz Hükümet..»;

C) 16 . VIII . 1949 tarihinde Tophane semt ocağında da : «Cumhurreisinin de, Hükümetin de kabahatini bu halk suratlarına vurabilir, hey utanmazlar, halka çamur gibi ekmek yediren sersem Hükümet..», «Canı yanan vatandaş Allah belâsını versin bu idarenin diyebilir, Allâh belâlarını versin diyoruz, evet size hakaret ediyorum..»,

D) 30 . VIII . 1949 tarihinde Beşiktaş semt ocağında da : «Demokrasinin birinci şartı Hükümetin millet tarafından seçilmesi demektir, şimdiki gibi Devlet Başkanının elinde bir oyuncak olurlarsa buna Hükümet değil maskaralık derler.» «Efendisinden başka bir şey düşünmiyen bu Hükümet...», «bu idareyi utanmadan, arlanmadan demokrasi diyenlerin..»:

E) 1 . IX . 1949 tarihinde Beyoğlu Yenisehir semt ocağında da : «Bunlar aptal adamlardır, bu adamlar iktidara geçtikleri gündenberi Sersem budala, burnunu görmekten âciz bu adamlara oy verilir mi?» «Bu adamlar şimdi şefin tersi, şef de onların tersidir.»:

F) 4 . IX . 1949 tarihinde Ortaköy Mecidiye ocağında da : «Herkesin gözü önünde bu pis diktatörlük yıkılacaktır bu pis, menhus diktatörlüğü memleketten silip süpürmek istiyoruz, behemhal bu pis diktatörlükten kurtulacağız.»:

Gibi sözler sarfettiği dosya içinde mevcut vesikalardan anlaşılmuş olduğu; bu sözlerle Sadık Aldoğan'ın Hükümetin mânevi şahsiyetini tahkir ettiği ve Hükümetin mânevi şahsiyetini tahkir ise Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine göre terhipli cezayı gerektiren cürümlerden olduğu için Anayasa ve İctüzük hükümlerine göre Aldoğan'ın dokunulmazlığının kaldırılması icap ede-

ceği neticesine varılmış olduğu tanzim edilen bir raporla karma komisyonumuza arzedilmiştir.

Karma Komisyonunda, hazırlama komisyonunun bu raporu ve dosyadaki zabıt varakaları okunduktan ve yapılan görüşmelerden sonra Sadık Aldoğan'ın yukarıda izah edilen eylemi Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine giren tenhipli cezayı istilzam ettiğinden Anayasa hükmü uyarınca Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması lâzımgeldiğine çoğunlukla karar verilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında

(Resmî Gazete ile ilân : 29 . III . 1950 - Sayı : 7469)

No.
1692

Afyon Karahisar Milletvekili Gl. Sadık Aldoğan'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyonca hazırlanan aşağıda yazılı rapor Kamutayın 24 . III . 1950 tarihli Birleşiminde kabul edilmiştir. (Cilt : 25 - Sayfa : 3,1035:1037,1050).

24 Mart 1950

Yüksek Başkanlığa

Hükümetin mânevi şahsiyetini tahkir ve tezyif ettiği, Cumhurbaşkanına gıyabında lisanen tecavüzde bulunduğu ihbar edilen Afyon Karahisar Milletvekili Sadık Aldoğan hakkındaki evrak Başbakanlığın 15 . IX . 1949 tarih ve özel 6 - 2/3342 ve genel 8/6 - 3394 sayılı yazısıyla Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına gönderilmiş ve Başkanlıkça da Anayasa ve Adalet Komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona tevdi edilmiş ve İktüzüğün 178 nci maddesi gereğince (Adçekme) suretiyle ayrılan beş kişilik Hazırlama Komisyonuna verilmiştir.

Hazırlama Komisyonu tüzüğün adı geçen maddesi hükmüne tevfi kan 21 . III . 1950 Salı günü saat 14 te Sadık Aldoğan'ı dinlemek üzere davet etmiş ise de gelmediğinden dosya üzerinde incelemelerini yaparak aşağıda yazılı sonuca varmıştır.

Bu komisyonca incelenen dosya münderecatına göre: Millet Partisi mensupları tarafından 20 . VII . 1949 gecesi İzmir'in Karşıyaka Ar Gazinesunda tertip edilen toplantıda söz alan Afyon Milletvekili Sadık Aldoğan'ın konuşma sırasında. (Burasını İngiltere mi sanıyorsunuz? Çöreil gibi adam kazanamadı ama, o memleketteki hükümetler de namus vardır. Onlarda sandalyalarına yapışacak kadar zillet yoktur. Yoksa işkembesini doldurmak için iktidarda durmak zillettir. Namuslu bir adam verdiği sözü tutmazsa o adama ve o Hükümete namussuz denir.) Ve 24 . VII . 1949 gününde yine aynı partinin İzmir Ballıkuyu ocak binasında yaptığı toplantıda konuştuğu sırada (İkinci Dünya Harbinin sonunda Birleşmiş Milletler camiasına biz de dâhil olduk. Fakat milletın sırtına bir kâbus ve ahtapot gibi yapışan şef ve onun Hükümetleri buldukeça vâdedilen insan hakları hiçbir suretle sağlanamaz) demek suretiyle Hükümetin mânevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif ettiği ve Cumhurbaşkanı aleyhinde lisanen tecavüzde bulunduğu yerlerinde tutulan 20 . VII . 1949 ve